

INTEGRAČNÍ PROCES EVROPSKÉ UNIE A SOCIÁLNÍ KONVERGENCE

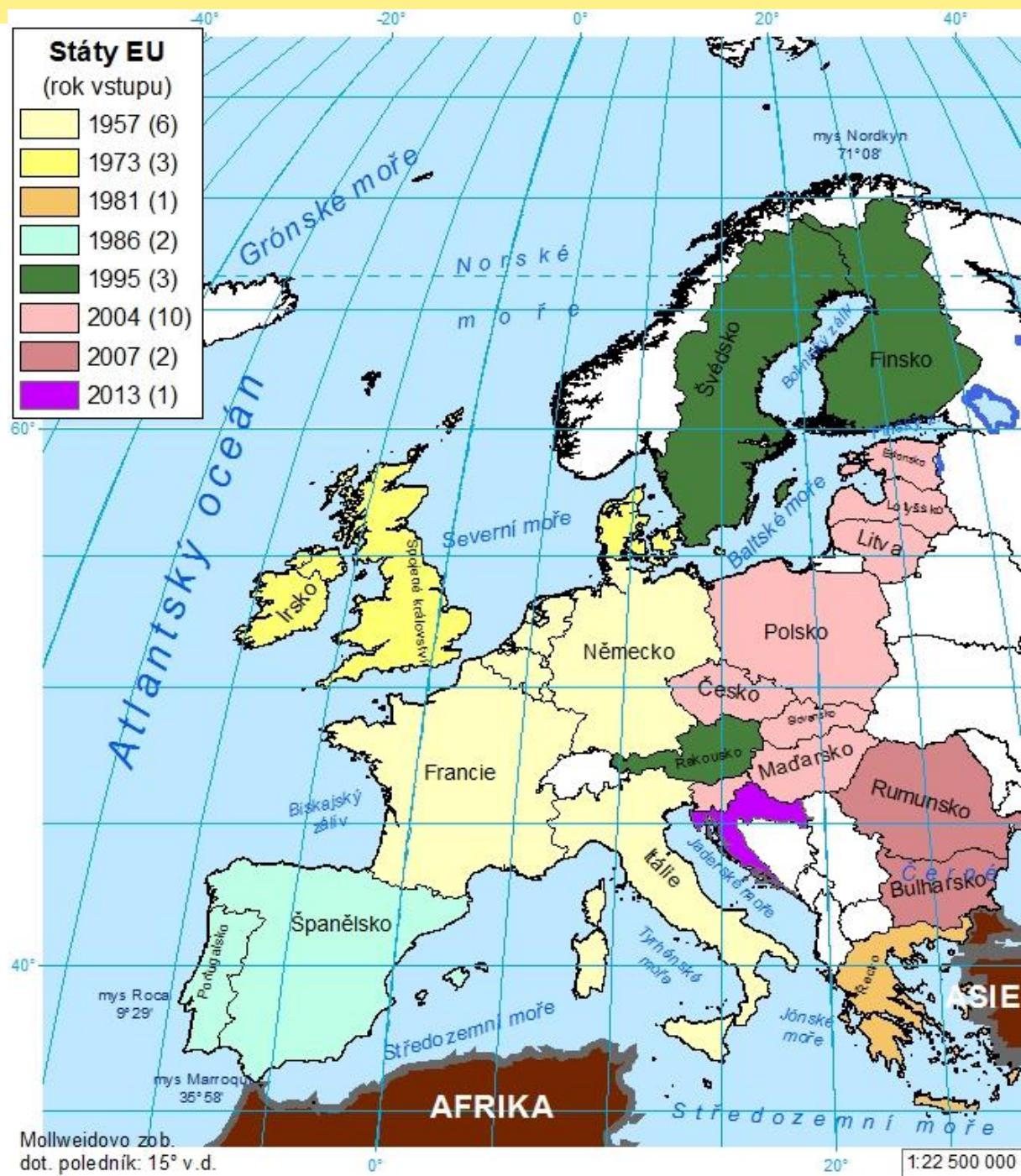
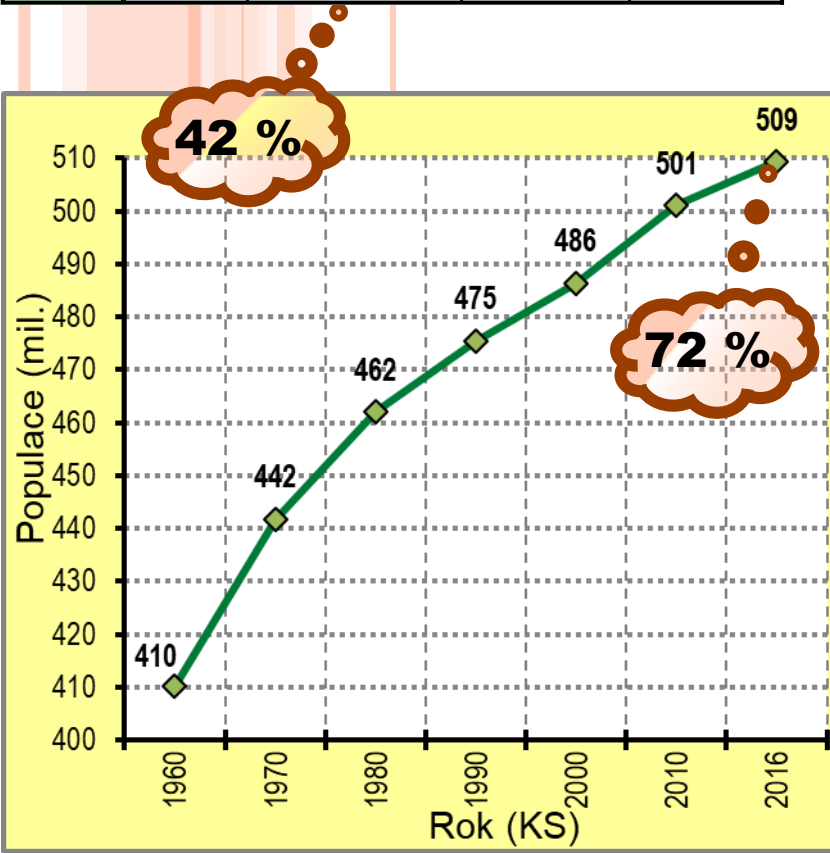
Katedra
regionální a
environmentální
ekonomiky

RNDr. Ivan Šotkovský, Ph.D.
Katedra regionální a environmentální ekonomiky
Ekonomická fakulta
VŠB-Technická univerzita Ostrava

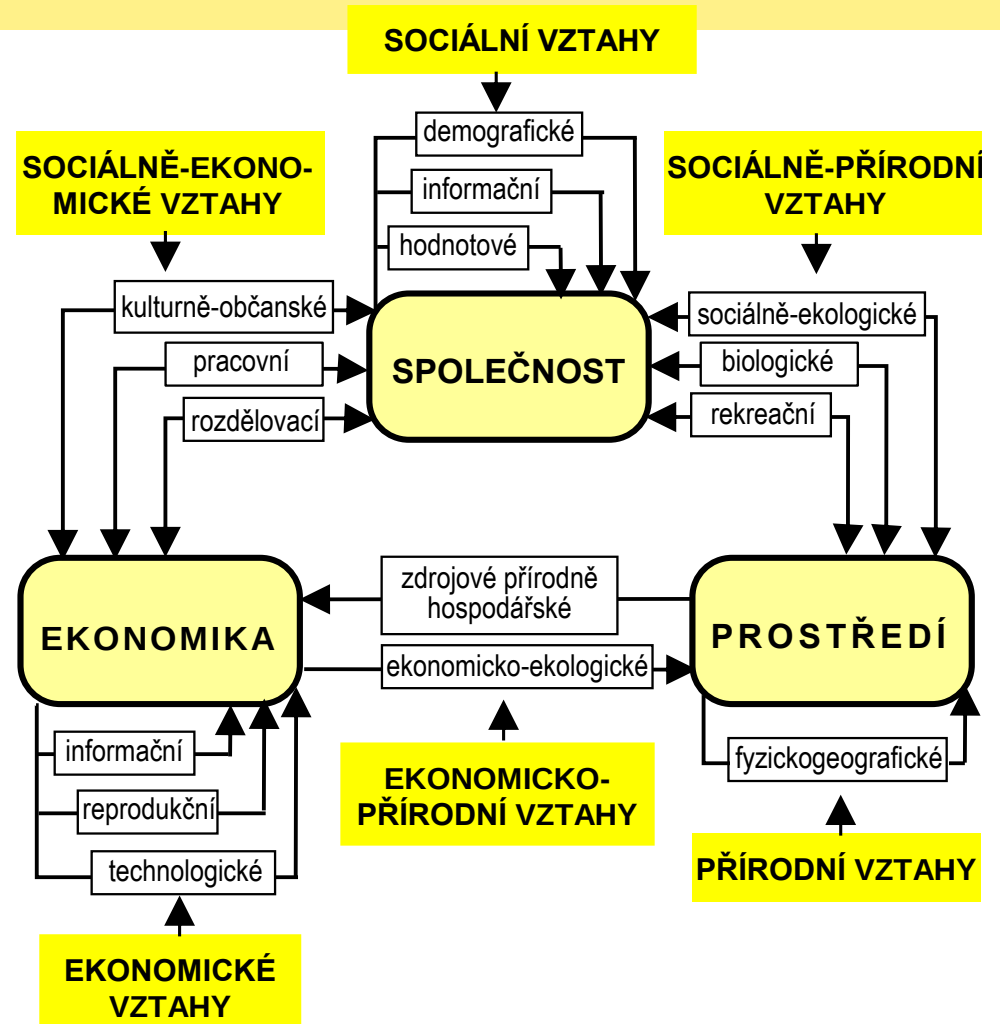
ČLENSKÉ STÁTY EVROPSKÉ UNIE

EU (rok)	počet člen. st.	rozloha (km ²)	lidnatost (mil.)	zaldněnost (ob/km ²)
1957	6	1 284 482,0	228,461	178
1973	9	1 640 749,0	297,708	181
1981	10	1 772 706,0	308,828	174
1986	12	2 370 680,0	362,387	153
1995	15	3 242 647,0	384,866	119
2004	25	3 991 651,0	459,387	115
2007	27	4 340 954,0	488,824	113
2013	28	4 383 529,0	506,313	116

TEORETICKÝ A METODICKÝ PŘÍSTUP

**Teorie
prostorového
systému**

**Teorie regionálního
rozvoje**

Teorie konvergence a divergence

**Teorie diferenciacce
reálných systémů**

Sociální systém, sociálně-geografický
systém, komplexně-geografický systém

TEORETICKÝ A METODICKÝ PŘÍSTUP

Vycházíme s predikce, že lepší budoucnost Evropy a evropské civilizace je spojená s prohlubováním procesu spolupráce uvnitř Evropské unie. A to přes všechny současné závažné krizové momenty tohoto velmi významného integračního procesu, za které můžeme považovat:

- referendem schválený odchod Spojeného království (UK) z Evropské unie,
- špatnou ekonomickou situaci v Řecku a případně částečně v dalších jihoevropských státech,
- neexistenci společné migrační politiky v době silnějších imigračních tendencí do zemí Evropské unie z regionů severní Afriky a jihozápadní Asie,
- rozpory v oblasti utváření jednotné měnové unie,
- dílčí odlišností v politické kultuře členů Evropské unie s dopadem do rozdílných přístupů k otázkám sociální politiky státu,
- desintegrační státotvorné projevy (Katalánsko, Severní Irsko, Skotsko, Ukrajina) nebo
- politické snahy o nastolení otázek o možnostech odchodu z Evropské unie (např. referendum).

TEORETICKÝ A METODICKÝ PŘÍSTUP

Index stáří

$${}_t is = \frac{{}_t P_{65+}}{{}_t P_{0-14}} \cdot 100$$

Úhrnná plodnost

Počet živě narozených dětí připadajících na ženu v reprod. období

Hrubá míra
přirozeného přírůstku

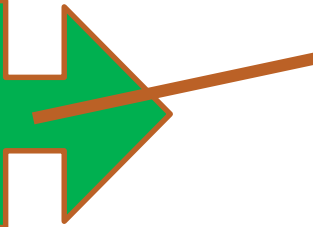
$${}_t hmpp = \frac{{}_t PP}{{}_t P} \cdot 1\,000$$

Hrubá míra
migračního salda

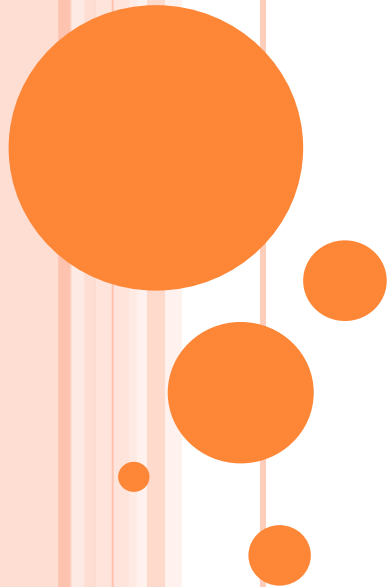
$${}_t hmms = \frac{{}_t I - {}_t E}{{}_t P} \cdot 1\,000$$

TEORETICKÝ A METODICKÝ PŘÍSTUP

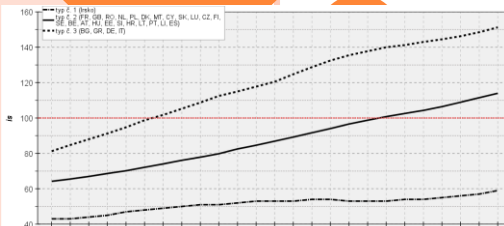
**Naděje dožití žen
při narození**

Celkový počet let, které
má daná generace žen
při narození před sebou

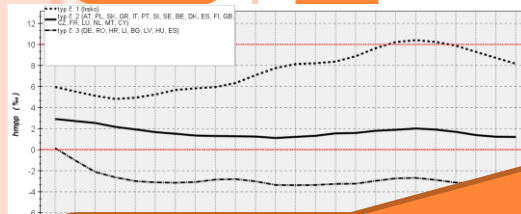
Dynamická prostorová typologie států EU podle ukazatele indexu stáří

Nejsilnější druhou skupinu tvoří celkem 23 států EU. Odlišný vývoj u pěti států, mírně divergenční vývoj.

SOCIÁLNÍ INDIKÁTORY A PROCES KONVERGENCE

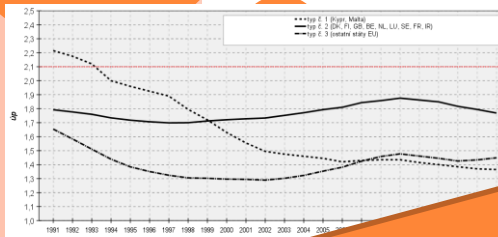
Dynamická prostorová typologie států EU podle ukazatele hrubé míry přirozeného přírůstku

Z pohledu dlouhodobé konvergence je zřetelné, že mezi třemi skupinami se žádné sbližování nekonalo. Dokonce se jejich vzájemné odchylky mírně zvýšily.

SOCIÁLNÍ INDIKÁTORY A PROCES KONVERGENCE

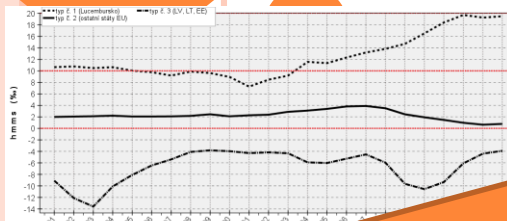
Dynamická prostorová typologie států EU podle ukazatele úhrnné plodnosti

Současná hodnota úp se pohybuje okolo 1,5 u typu č. 1 a č.2. Mezi skupinou zbývajících devíti států (DK, FI, UK, BE, NL, LU, SE, FR a IR) a skupinou výše zmíněnou se rozdíl zvýšil (1,8).

SOCIÁLNÍ INDIKÁTORY A PROCES KONVERGENCE

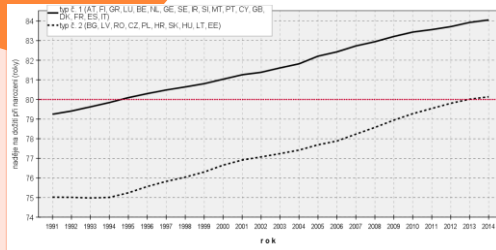
Dynamická prostorová typologie států EU podle ukazatele hrubé míry migračního salda

U 21 států EU velmi blízké hodnoty s hmms okolo 2 ‰.
Odlišnost si dlouhodobě zachovávají pouze pobaltské republiky
a Lucembursko.

SOCIÁLNÍ INDIKÁTORY A PROCES KONVERGENCE

Dynamická prostorová typologie států EU podle ukazatele naděje dožití žen při narození

Zřetelné seskupení států EU do pouze dvou skupin. První skupina státy záp., jižní a sev. Evropy (přes 84 let), druhá skupina států střední a východní Evropy (přes 80 let, 10 států).

Z Á V Ě R

- 1** Integrovaný proces Evropské unie začal jako ekonomická spolupráce. Dnes ale je vzájemná spolupráce mnohem hlubší a zasahuje vedle politických a bezpečnostních záležitostí velmi významně i oblast sociální.
- 2** V rámci sociální oblasti spolupráce je diskutování demografického chování zcela přirozenou a doufejme i potřebnou záležitostí.
- 3** Demografická spolupráce se zatím odehrává v oblasti sjednocování základní demografické metodiky a jednotného a komplexního ukládání dat (EUROSTAT).
- 4** Přetrvávají některé rozdíly v důležitých definicích řady významných demografických jevů (např. zahraniční migrace, manželství nebo partnerství, EAO, senioři). Nicméně podstatná část demografických jevů a událostí je definována shodně. To je předpoklad pro možnost vzájemného srovnávání demografického chování obyvatel.

Z Á V Ě R

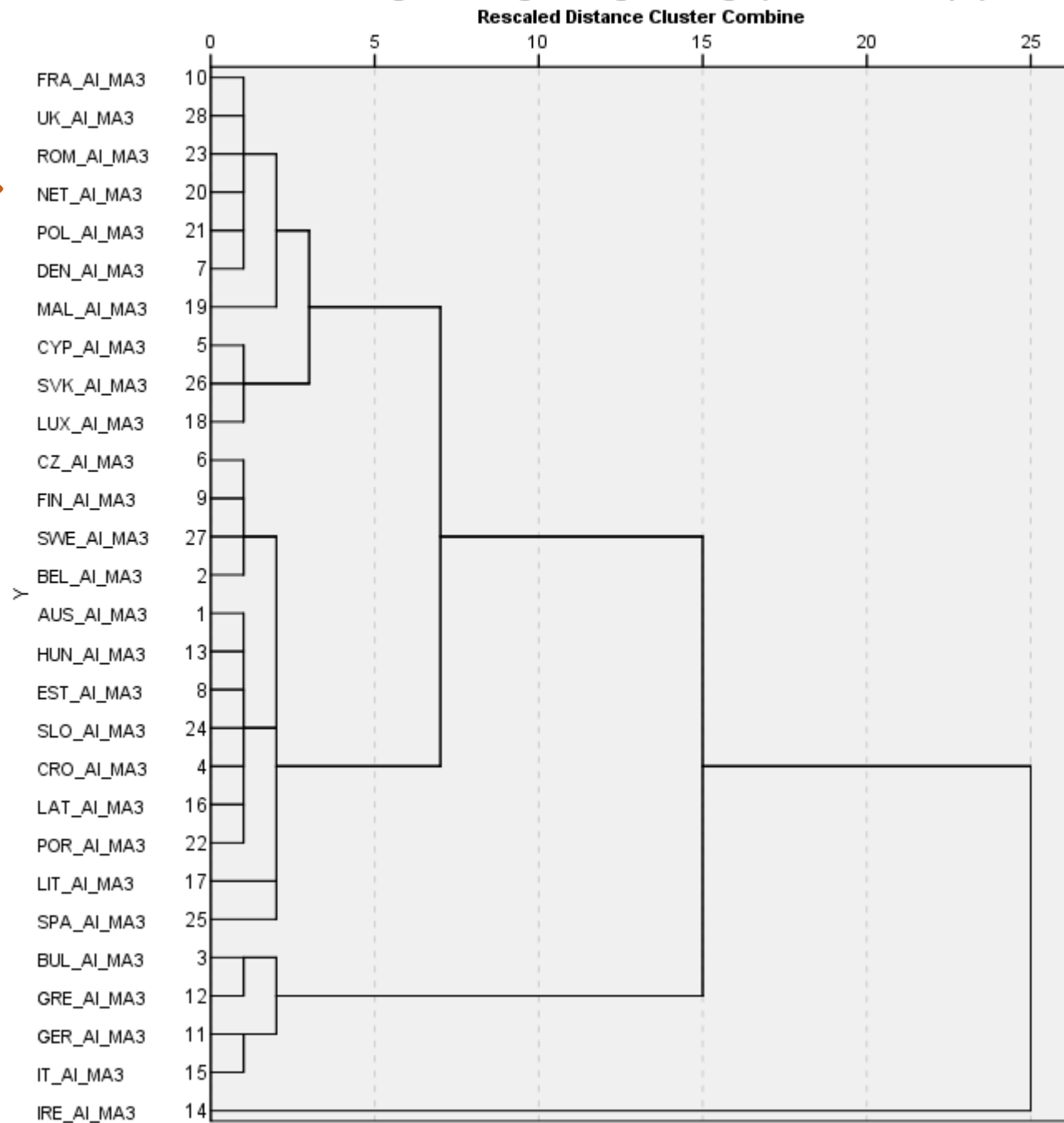
- 5** Za posledních 25 let došlo k nepatrnému zlepšení z pohledu konvergenčního vývoje pouze u ukazatele naděje dožití při narození žen. Přesto právě u tohoto ukazatele zůstává rozdělení států EU do 2 skupin nejzřetelnější. Do skupiny států s nižší hodnotou o 4 roky patří: Bulharsko, Česko, Estonsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko. Tyto státy vstoupily do EU nedávno (v roce 2004 s výjimkou Rumunska, které vstupovalo až v roce 2007).
- 6** U ostatních čtyř ukazatelů zaměřených na oblast stárnutí, přirozené měny, úhrnné plodnosti a migračního chování jsme byli svědky spíše mírného zvýšení rozdílů mezi dvěma hlavními skupinami.
- 7** Demosociální disparity mají negativní dopad na prohlubování spolupráce členských států Evropské Unie. Považujeme tuto oblast za jednu z těch, které významně utváření pozadí negativního postoje k významu a budoucnosti integračního procesu v Evropě.

Z Á V Ě R

- 8 Bylo by zajímavé použít pro hodnocení konvergenčního procesu v sociální oblasti i další demografické ukazatele (míry úmrtností podle věku, úmrtnost podle příčin smrti, kojenecká úmrtnost, relativní zastoupení nejstarších občanů v populaci ad.).
- 9 V současnosti vzhledem ke stále významnějším rozdílům sociálním, ekonomickým a politickým nelze považovat nejbližší další rozšíření EU za zodpovědné. Především se to týká aktivit ohledně přijetí dnešních pěti kandidátských států (Turecko, Makedonie, Černá Hora, Srbsko and Albánie).

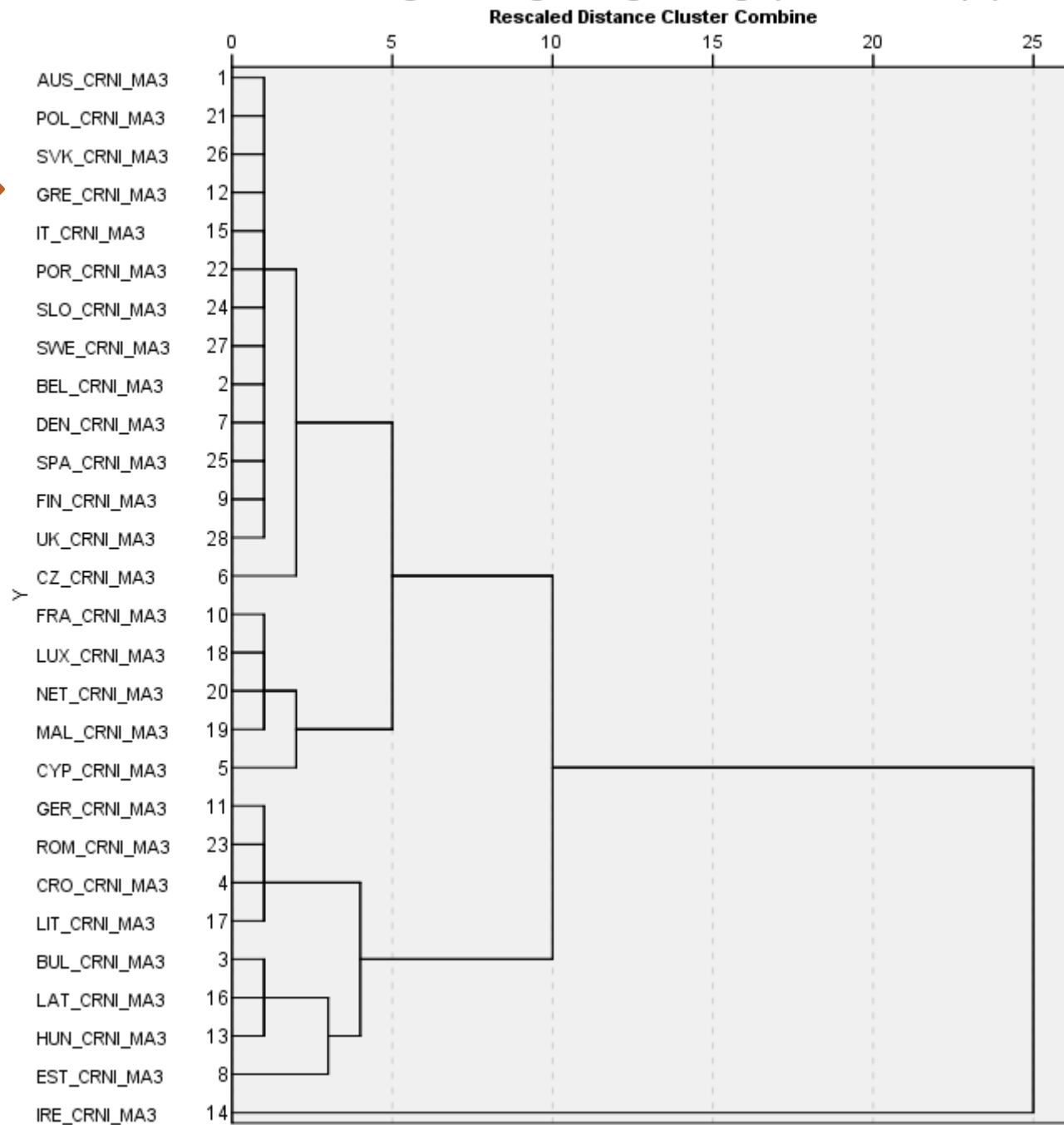
Proces stárnutí

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

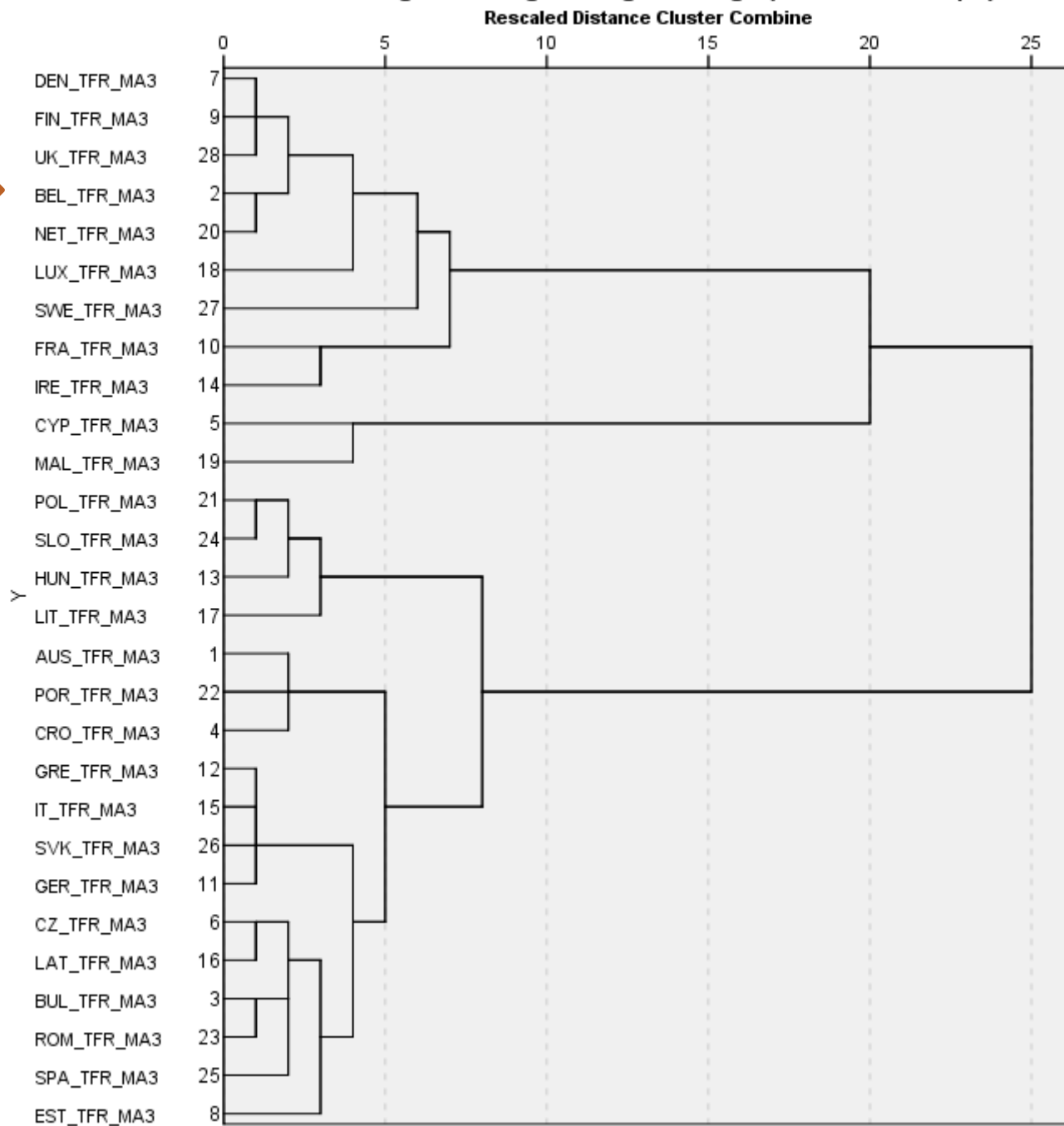
Přirozená měna

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

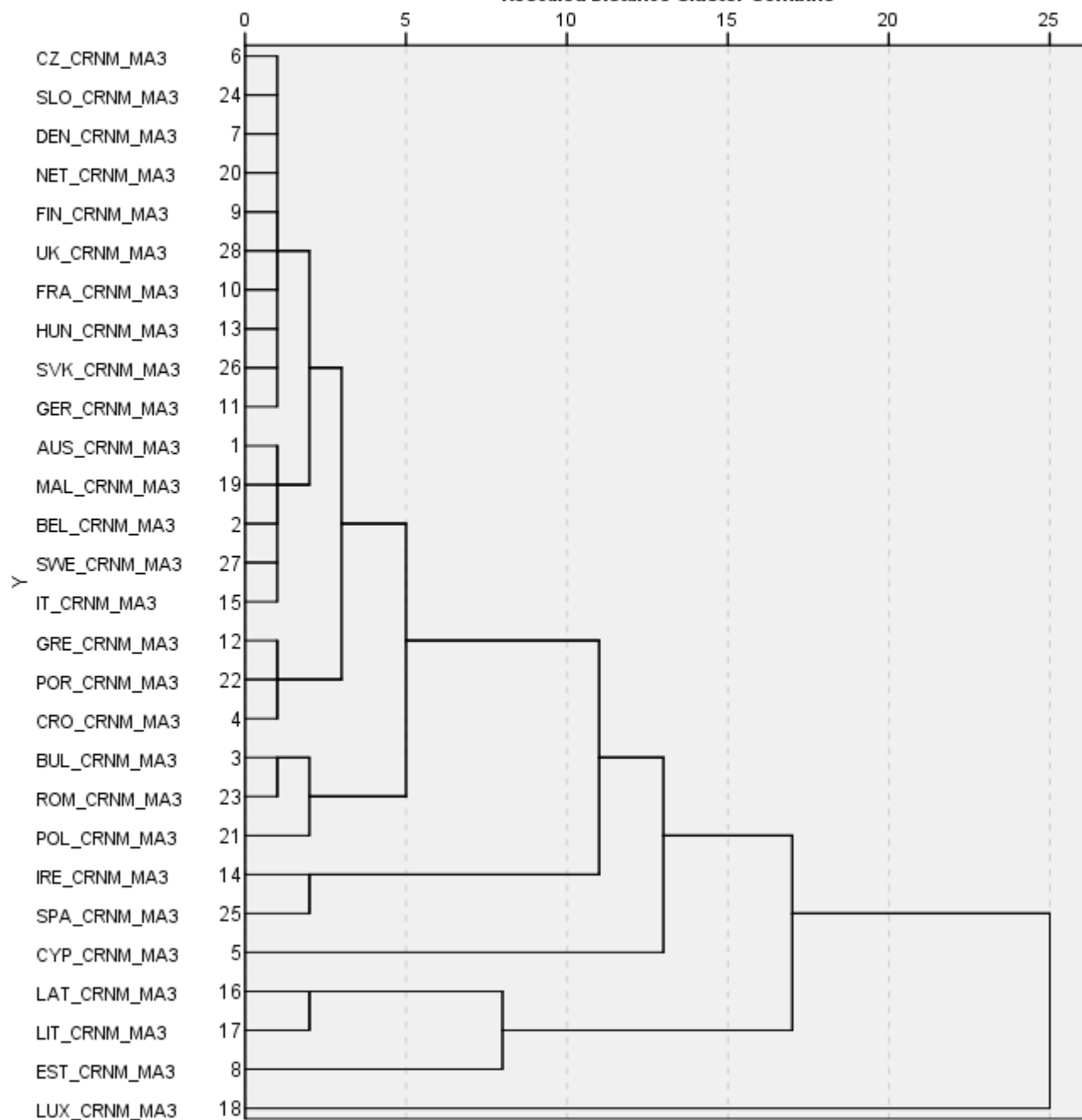
Úhrnná plodnost

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

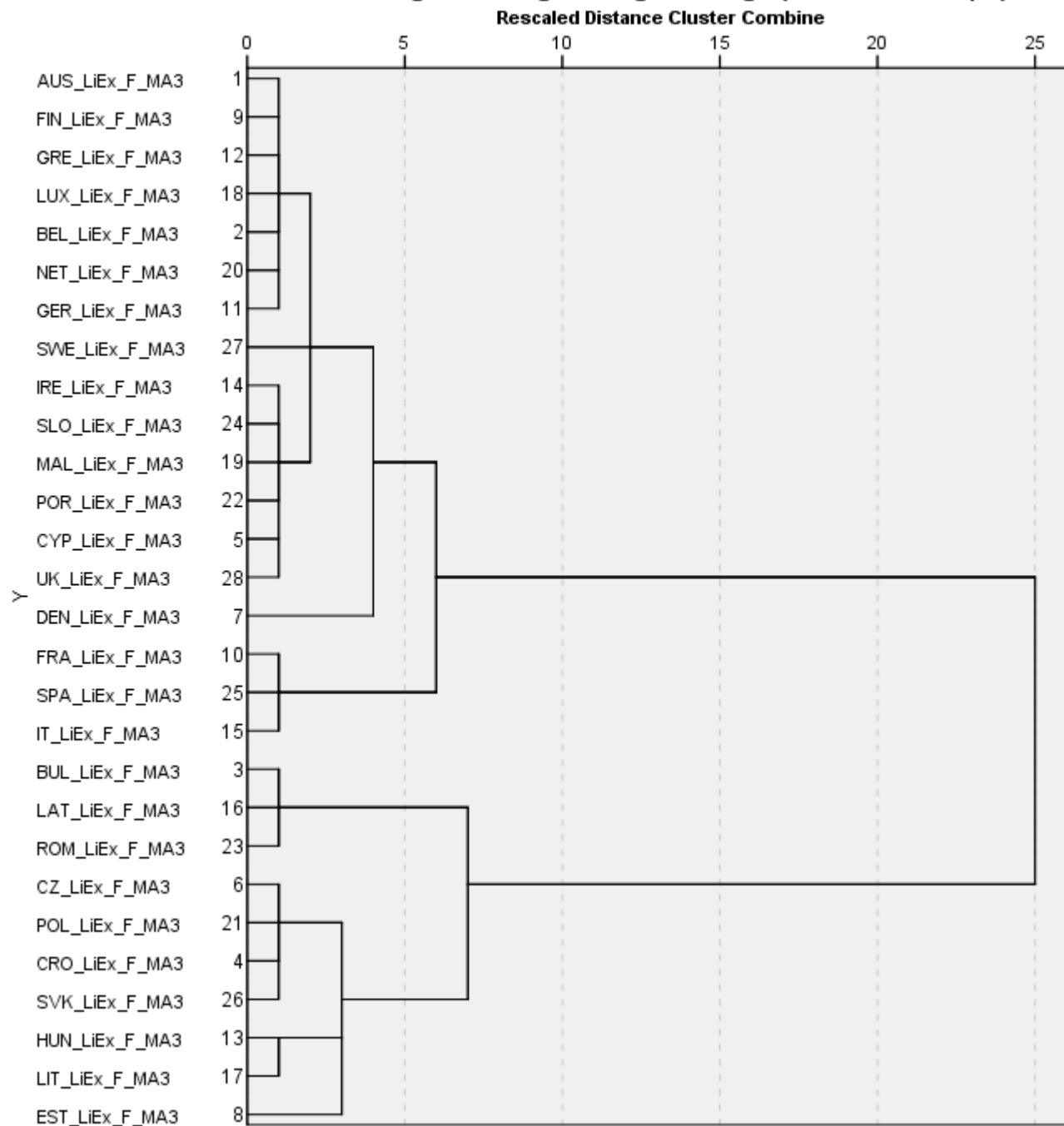
Migrační měna

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)
Rescaled Distance Cluster Combine

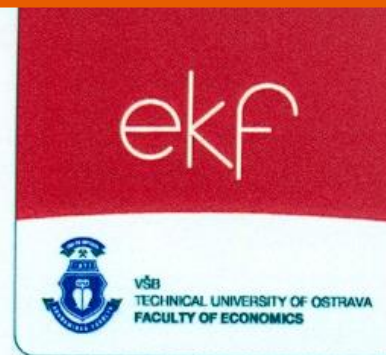
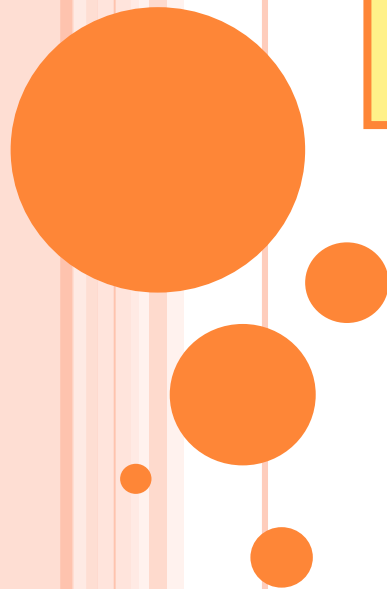

Naděje dožití
žen při naroz.

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

Děkuji za pozornost

www.ekf.vsb.cz

Dr. Ivan Šotkovský
Department of Regional and
Environmental Economics
Deputy Head of Department

VŠB – Technical University of Ostrava
Faculty of Economics

Sokolská třída 33, 701 21 Ostrava 1
Czech Republic

T +420 597 322 252

F +420 596 110 026

M +420 608 472 577

E ivan.sotkovsky@vsb.cz